

szin alatt tankönyvnek vagy eredménytárnak nem tekinthető. Tartalmának főleg klasszikus íróink műveiből kell összeállítva lennie és a nemzeti érzület, valamint a kedély nemesítésén kívül széprózában terményrajzi és történelmi, valamint földrajzi képeket nyújtson. Kivánatos, hogy illusztrációkat tartalmazzon, melyek a gyermekek gondolkörétől távolabb eső dolgok szemléltetésére valók s így a hasznos magyarázatokat nélkülözhetővé teszik. Ha valahol, úgy az osztatlan népiskolában tesznek jó szolgálatot azok a történelmi és földrajzi nagyobb képek is, melyek az életközösség egyes részleteit feltűntetik.

A módszeres utasításokra vonatkozólag meg kell jegyezni, hogy az egyes tanítási leczkéknek fokok szerinti elintézése képezi a sikeres tanítás titkát. Ezekre nézve azonban az úgynevezett vezérkönyvek *mintaleczkéi* nyújthatnak útbaigazítást.

Budapest, 1895 január 10.

VERÉDY KÁROLY.

IRODALOM.

Gyulai Pál költeményei, *R. Hirsch Nelli* rajzaival. Negyedik kiadás. Budapest (Franklin-Társulat). 1895. Ara díszkötésben 20 frt.

Karácsonyi könyvpiacunknak mind belső becsre, mind külső kiállításra nézve kétségkívül legkiválóbb terméke a fent jelzett diszmű, mely nemcsak a költőt és az ilustratort, hanem magát a nyomdát is, dicséri. Ily fényes kiállítású könyv egyáltalában nem jelent meg tudunkkal a magyar könyvpiaczon. Pompás pergamentszerű Whatman-féle papiros, gyönyörű nyomás, remek stilszerű kötés. Mintha a költemények maradandó becsét (ære perennius) akarná jelképezni a kiállításnak idővel daczó szoliditása. Nem tartozik ugyan szorosan e folyóirat keretébe egy költeményes kötet ismertetése s különben sem lehet feladatunk Gyulai Pál költeményeiről szólni, melyeket a magyar közönség régen ismer és kedvel; kedveli Gyulaiban az egyszerű, benső, mély érzések egyszerű, tiszta nyelvű, mesterkéletlen dalosát, kedveli benne a mély kedélyt, az igazmondást, és a hatásvadászattól ment közvetlenséget. Ki kell azonban emelnünk, és ez talán első sorban a mi feladatunk, hogy Gyulai Pál költeményei közt olyanok is vannak, a melyek a magyar pædagogust nagy mértékben érdeklik s ezek az ő kedves gyermekversei és költői szépségekben bővelkedő meséje, a *Gonosz mostoha*. Az egészséges irányú gyermekirodalomnak nálunk Gyulai Pál vetette meg az alapját.

gyermekverseivel, melyekhez képest a mai gyermekirodalom sok e nemű terméke nem is jelez oly haladást, mint sokan gondolják. A mai gyermekvers-irodalom örökös csingilingi-zése helyett Gyulainál szép és okos s mindamellettt könnyen érthető verseket találunk, melyenek a *Szarka és gilicze, A farkas és a szünyogok, A pulyka és veréb* stb. Em-lített nagy meséje pedig, a *Gonosz mostoha*, mely a magyar népmeséknek legkedvesebb motivumait, legnagyobb szépségeit egyesíti magában, valóságos kincse irodalmunknak, melyet méltán tett már régóta a középiskola első osztálya iskolai tárgyalás, tanulás anyagává. De van ezeken kívül egy nagyobb tanulók olvasmányául kiválóan alkalmas költői beszélye Gyulainak, a *Szilágyi és Hajmási*, melynek az irodalmi tanításban méltán juttathatunk helyet. Nevezetesen a poétika tanulásakor rendkívül tanulságos összehasonlítani e történet feldolgozásait, a Szendrői Névtelenét, a székely balladáét, a Vörösmartyét és a Gyulai Pálét. Előttünk áll sorban a krónikás elbeszélés, a hézagos, szagatott balláda, a románczos történeti kép s az eseményeket minden oldalról motiváló, szélesebb medrű költői beszély. Ezeknek összehasonlítása útba igazító vezetés mellett tanulságosabb a felső osztályú tanulóra nézve a poétika elvont szabályainál és jellemzéseinél. De ezenkívül is vannak iskolai olvasásra alkalmas költeményei, nemcsak a méltán magasztalt és mindenki által rég ismert *Hadnagy uram*, hanem olyanok is, mint *Horatius olvasásakor, Éji látogatás, Egy ifjú emlékkönyvébe, B. Kemény Zsigmond sirjánál*.

Az illusztrációkról örömmel jegyezzük föl, hogy igazán szépek, hangulatosak, jól vannak rajzolva, némelyik valóban fényesen sikerült, így különösen az *Éji látogatás-t* vagy a *Hadnagy uram-at* illusztráló kép. *Rothfeldné Hirsch Nelli* asszony ez illusztrációival tehetségének és hivatottságának oly kétségtelen bizonyosságát adta, melyhez teljes elismeréssel gratulálunk.

E kiadás oly alakban bocsátotta könyvpiacra Gyulai Pál költeményeit, hogy a legfényesebb salonnak is csak díszére válhatik. De méltó, hogy megszerezzék ne csak salonok, hanem iskolák is. Kiválóan alkalmas e könyv iskolai jutalomnak.

Cs. J.